

**GÜZEL SANATLAR LİSESİ VİYOLONSEL ÖĞRENCİLERİNİN BİREYSEL ÇALGI
ÇALIŞMA ALIŞKANLIK DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI**

Ceren ALBAYRAK*

Prof. Dr. Damla BULUT**

ÖZ

Bu araştırmada Güzel Sanatlar Lisesi viyolonsel öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlık düzeyleri çeşitli değişkenlere göre incelenmiştir. Araştırmada betimsel nitelikte genel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma grubu, amaçlı örneklem yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme tekniği kullanılarak belirlenmiştir. Araştırmanın örneklemini Türkiye'nin yedi bölgesinde bulunan çeşitli illerdeki 14 Güzel Sanatlar Liselerinin müzik bölümü 1., 2., 3., ve 4. sınıf düzeyinde eğitim alan 128 viyolonsel öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama araçlarında ilk olarak öğrencilerin demografik özellikleriyle ilgili bilgi sahibi olmak için "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır. Öğrencilerin bireysel çalgı dersine ilişkin çalgı çalışma alışkanlıklarını tespit etmek üzere Küçükosmanoğlu, Babacan, Babacan ve Yüksel (2016) tarafından geliştirilen "Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği" kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 24.0 for Windows programına aktararak istatistiksel analizleri yapılmıştır. Verilerin normallik dağılımı Shapiro-Wilk Testi ile kontrol edilmiştir. Öğrencilerin, çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin cinsiyete bağlı olarak anlamlı fark olup olmadığını araştırmak üzere (ilişkisiz) gruplar t testi uygulanmıştır. Öğrencilerin, çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin sınıf, okulun bulunduğu bölge, bireysel çalgılarını günde ve haftada çalıştıkları süreye bağlı olarak anlamlı fark olup olmadığını araştırmak üzere Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır. Anlamlı fark bulunduğu durumda ise hangi gruplar arasında anlamlı fark olduğunu araştırmak üzere post-hoc Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda Güzel Sanatlar Lisesi viyolonsel öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin yüksek olduğu ve öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarında, öğrenim gördükleri sınıf düzeyi dışında, cinsiyet, çalışma süreleri, öğrenim gördükleri bölgelere göre anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre çeşitli öneriler sunulmuştur.¹

Anahtar Kelimeler: Güzel Sanatlar Lisesi, Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları, Viyolonsel

**COMPARISON OF INDIVIDUAL MUSICAL INSTRUMENT STUDY HABIT LEVELS
OF FINE ARTS HIGH SCHOOL CELLO STUDENTS**

ABSTRACT

Individual musical instrument study habit levels of Fine Arts High School cello students were examined according to several variables in this research. Descriptive general survey model was used in the research. 128 cello students studying at 1st, 2nd, 3rd and 4th grades of 14 Fine Arts High School music department located in various provinces of seven regions in Turkey comprises the sample of the research. As a data collection tool, "Personal Information Form" was used, firstly, to get information about students' demographical characteristics. "Individual

* MEB. Öğretmen, cerenyet@gmail.com, Orcid ID: 0000-0002-7455-4191

** Ondokuz Mayıs Üniversitesi/Eğitim Fakültesi/Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü/Müzik Eğitimi Anasanat Dalı, damla.bulut@omu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-8346-8159

¹ Bu makale yazarın, "Güzel Sanatlar Lisesi viyolonsel öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının çalgı performansı öz yeterlik inancına etkisi" adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Musical Instrument Study Habits Scale” developed by Küçükosmanoğlu, Babacan, Babacan and Yüksel was used to determine students’ musical instrument study habits in regards to individual musical instrument lesson. Obtained datas were transferred to SPSS 24.0 for Windows programme and analyzed statistically. Normality distribution of the datas were controlled with Shapiro-Wilk Test. (Independent) groups t-test was applied to search whether there was a significant difference in students’ musical instrument study habit levels depending on gender. Kruskal-Wallis H Test was applied to search whether there was significant difference in students’ musical instrument study habit levels depending on class, location of the school, daily and weekly study period of their musical instrument. When there was found a significant difference, post-hoc Mann-Whitney U Test was applied to search which groups had a significant difference. It was determined that individual musical instrument study habit levels of Fine Arts High School cello students were high and there were significant differences in students’ individual musical instrument study habits, gender, study periods, regions they study in except their class levels as a result of the research. Several suggestions were presented according to the results of the research.

Keywords: Fine Arts High School, Individual Musical Instrument Study Habits, Cello

1. GİRİŞ

1.1 Problem Durumu

Müzik eğitimi ses, teori ve çalgı eğitim olmak üzere farklı boyutların bileşimidir. Bu boyutlar içerisinde çalgı eğitimi birçok açıdan mesleki müzik eğitiminin temelini oluşturur. Bulut (2011) çalgı eğitimi “bireye çalgı aracılığıyla müzikal davranışlar edindirme ve bireyin müzikal davranışlarını çalgısı ile geliştirme ve değiştirme, müziği ve müzikal ifadeleri çalgı aracılığıyla anlama, anlatma, açıklama ve yorumlama” olarak açıklamıştır. Çalgı eğitiminin olumlu ve verimli geçmesi için azim ve sabırla düzenli ve planlı bir şekilde çalışmak gerekir. Düzenli ve planlı çalgı çalışma süreci çalgı başarısını beraberinde getirir. Düzenli ve planlı çalgı çalışma süreci çalgı başarısını beraberinde getirir. Öğrencinin çalgı başarısı çalgı performansı ile belirlenir. “Çalgı performansındaki ilk ve en önemli adım, alınan eğitimidir. Eğitimin amacı, çalınan çalgının istenen düzeyde çalınmasını sağlayarak, çalma becerisinin yanı sıra kişide teknik ve müzikal becerilerin kazanılmasını sağlamaktır.” (Atasoy Karaduman, 2015, s.2).

Çilden (2003), çalgı eğitimi sürecinin her öğrenci için çok iyi planlanması ve değerlendirilmesi, çalgı çalma disiplininin öğrencilere sabırla verilmesinin önemli olduğunu, aksi halde çalgı çalışma sürecinin ve çalgı çalma eyleminin, bir disiplin olmaktan çıkıp öğrencinin teknik problemlerle uğraştığı ve bu problemlerin büyüyüp sorunlar yığını olarak öğrencinin karşısına çıkmaya başladığını belirtmiştir. Dolayısıyla öğretmen öğrencinin konuyu iyice kavradığından emin olmalı eğer öğrencinin hala anlamadığı noktalar bulunuyor ise zamana bırakarak bireysel çalışması sırasında keşfetmesi sağlanmalıdır (Özmenteş, 2008). Çünkü öğrenci, çalgısındaki gelişimi ve başarısını öğretmenin kontrolünde ancak kendi çalışmaları sayesinde kazanır. Bu yüzden öğrencinin çalgı çalışma süreci çalgı eğitiminde üzerinde durulması gereken önemli bir boyuttur. Söz konusu boyut bireysel çalgı çalışma alışkanlığı olarak adlandırılmaktadır ve öğrencilerin bireysel çalgı dersinde ders içi ve ders dışı çalışmalarında öğrenme yeterliklerini ve ders başarılarını artıran çalgı çalışmalarında benimsediği yöntem şeklinde açıklanabilir. Bu alışkanlık öğrencilerin akademik

başarılarının gelişmesi, düzenli ve planlı bireyler olarak yetişmeleri açısından eğitim ve öğretim sürecinin önemli bir boyutunu oluşturur. Bu alışkanlığın öğrencilere kazandırılmasında öğrencinin derse devam durumu, dersteki başarı durumu ve olumlu pekiştirmeler etkilidir.

“Özveri isteyen bir süreç olan çalgı eğitiminde öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları, çalma becerilerini doğrudan etkilediği için son derece önemlidir. Öğrencilerin bireysel çalışmalarını düzenli, planlı ve bilinçli yöntemlerle yapmaları, derslerine aktif ve disiplinli katılımları öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını oluşturur.” (Önder, 2009, s.12). “Çalgı eğitiminde, öğrencinin bireysel ve düzenli çalışma alışkanlığına sahip olması gerekir. Öğrenci okulda çalgı çalmaya dair bilişsel kazanımlarını kendi çalışma ortamında (ev ortamında) pekiştirmesi ve davranış haline getirmesi gerekir. Bu da öğrencinin bireysel çalgı çalışma alışkanlık düzeylerine bağlıdır.” (Küçükosmanoğlu, Babacan, Babacan ve Yüksel, 2017).

Çalgı eğitiminin müziksel işitme eğitimiyle aynı anda yürütülmesi, çalgı tekniğinin gelişmesi için düzenli gam ve teknik çalışmaların yapılması gerekir. Öğrenci bu boyutların beraber yürütülmesi sonucu dinlemeyi öğrenir, entonasyon ve ton duygusu gelişir. Düzenli teknik çalışmaların yapılması sonucu ise teknik beceriler dışında bireysel ve düzenli çalışma alışkanlığı kazanır. Bu bağlamda bireysel çalgı çalışma alışkanlığı, öğrencilerin bireysel çalgı dersinde ders içi ve ders dışı çalışmalarında öğrenme yeterliklerini ve ders başarılarını artıran çalgı çalışmalarında benimsediği yöntem şeklinde açıklanabilir. Söz konusu alışkanlık öğrencilerin akademik başarılarının gelişmesi, düzenli ve planlı bireyler olarak yetişmeleri açısından eğitim ve öğretim sürecinin önemli bir boyutunu oluşturur. Bu alışkanlığın öğrencilere kazandırılmasında öğrencinin derse devam durumu, dersteki başarı durumu ve olumlu pekiştirmeler etkilidir.

Güzel Sanatlar Liseleri (GSL) mesleki müzik eğitimi kapsamında çalgı eğitimine lise düzeyinde başlayan önemli kurumlardır. Her mesleki müzik eğitimi veren kurumda olduğu gibi GSL’nde de çalgı eğitimi müzik eğitiminin temelini oluşturmaktadır. Dolayısıyla öğrencilerin de bu eğitiminin müzik eğitiminin temel parçası olduğunun bilincinde olarak bireysel çalgılarına yönelmeleri ve bireysel çalgılarına ilişkin egzersizleri ve çalışmaları düzenli, planlı ve sistematik bir şekilde yapmaları ve çalışma alışkanlığı kazanmaları önemlidir. Çünkü öğrenciler çalgılarında çalışma alışkanlığı kazandıkları takdirde çalgılarına yönelik verimli ve olumlu dönütler elde edeceği ve çalgılarına yönelik başarılarının artacağı öngörülmektedir.

Bu durumdan yola çıkarak GSL viyolonsel öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin incelenmesi, yapılacak tespitler ve ortaya çıkacak sonuçlar doğrultusunda GSL viyolonsel öğrencilerine olumlu yönde rehber olması açısından önemlidir. Belirtilen önem doğrultusunda araştırmanın problem cümlesi “GSL müzik bölümünde öğrenim gören viyolonsel öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları nasıldır?” olarak belirlenmiştir. Araştırmanın ana problem cümlesini aydınlatacak alt problemler ise;

1- GSL müzik bölümünde öğrenim gören viyolonsel öğrencilerinin, bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ne düzeydedir?

2- GSL müzik bölümünde öğrenim gören viyolonsel öğrencilerinin, bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

3- GSL müzik bölümünde öğrenim gören viyolonsel öğrencilerinin, bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları öğrenim gördükleri sınıf seviyesine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

4- GSL müzik bölümünde öğrenim gören viyolonsel öğrencilerinin, bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları bireysel çalgılarını günlük çalışma süresine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

5- GSL müzik bölümünde öğrenim gören viyolonsel öğrencilerinin, bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları bireysel çalgılarını haftalık çalışma süresine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

6- GSL müzik bölümünde öğrenim gören viyolonsel öğrencilerinin, bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları öğrenim gördükleri bölgeye göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

1.1 Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı GSL viyolonsel öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlık düzeylerini belirlemek ve söz konusu alışkanlıklarını çeşitli değişkenlere göre incelemektir.

2. YÖNTEM

Araştırma temelde betimsel nitelikte, genel tarama modeli bir çalışma olarak tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim-öğretim yılında, Türkiye'nin yedi bölgesinden amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemiyle seçilmiş olan; Samsun İlkadım, Penbe – İzzet Şahin, Niğde, Konya Çimento, Antalya Ticaret ve Sanayi Odası, Mersin Nevit Kodallı, T.C. Ziraat Bankası, Akçansa, Elazığ Kaya Karakaya, Erzurum Yakutiye, Batman TOBB, Buca İşilay Saygın ve Muğla GSL'nin müzik bölümünde 1, 2, 3, ve 4. Sınıf düzeyinde öğrenim gören 128 viyolonsel öğrencisi oluşturmaktadır.

Araştırmada veri toplama araçları olarak, Küçükosmanoğlu, Babacan, Babacan ve Yüksel (2016) tarafından geliştirilen "Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği" kullanılmıştır. 5 seçeneğe, Likert tipi ölçeğin ifadeleri, araştırmaya katılan öğrencilerce, 'Hiç katılmıyorum' (1) ile 'Tamamen katılıyorum' (5) derecelendirmelerinden biri seçilerek yapılmaktadır. Araştırmacıların yaptıkları geçerlik ve güvenilirlik analizleri sonrası ölçeğin dört faktörlü bir yapı gösterdiği ve toplam varyansın %60,87'sini açıkladığı, ilk boyutunun güvenilirlik katsayısının (Cronbach's Alpha) 0,825; ikinci boyutunun güvenilirlik katsayısının 0,852; üçüncü boyutunun güvenilirlik katsayısının 0,820 ve dördüncü boyutunun güvenilirlik katsayısının 0,805 olduğu, ölçeğin genel güvenilirlik katsayısının ise 0,891 olduğu bulunmuştur.

Araştırma için GSL'nin müzik bölümlerinde öğrenim gören viyolonsel öğrencilerinden Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği toplanan verilerin tümü SPSS 24.0

for Windows programına aktarılmış ve istatistiksel analizleri yapılmıştır. Normallik dağılımına ilişkin yapılan Shapiro-Wilk (S-W) testi sonrası, araştırmanın amacına bağlı olarak öğrencilerin, bireysel çalgı çalışma alışkanlık düzeylerini belirlemek üzere, Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeğinin geneli ve alt boyutlarına ilişkin puanlarının ortalaması (\bar{X}) ve standart sapma (ss) değerleri hesaplanmıştır.

Öğrencilerin, çalgı çalışma alışkanlıklarının cinsiyete bağlı olarak anlamlı fark olup olmadığını araştırmak üzere birey sayılarının 50' den küçük olması nedeniyle bağımsız (ilişkisiz) gruplar t testi uygulanmıştır. Öğrencilerin, sınıf, okulun bulunduğu bölge, bireysel çalgılarını günde ve haftada çalıştıkları süre ile çalgı çalışma alışkanlıkları arasında anlamlı fark olup olmadığını araştırmak üzere (normallik varsayımı sağlanamadığından) birey sayılarının 50' den küçük olması nedeniyle Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır. Anlamlı fark bulunduğu durumda ise hangi gruplar arasında anlamlı fark olduğunu araştırmak üzere post-hoc Mann-Whitney U testi yapılmıştır.

Tüm istatistiksel hesaplamalarda anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir. Anlamlılık değeri, .05'ten küçük ($p < .05$) bulunduğu bağımsız değişkenlerin grupları (kategorileri) arasındaki farklılıklar "anlamlı" olarak kabul edilmiş ve sonuçlar buna göre değerlendirilmiştir.

3. BULGULAR ve YORUM

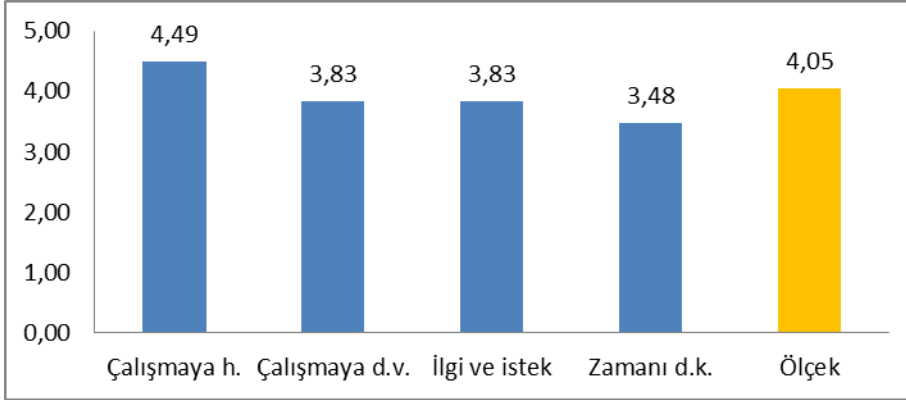
Bu bölümde, Güzel Sanatlar Lisesi viyolonsel öğrencilerinin, bireysel çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin incelenmesine yönelik olarak yapılan istatistiksel analizlerle elde edilen bulgular ve yorumlara yer verilmiştir.

3.1 Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan GSL müzik bölümünde öğrenim gören viyolonsel öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları nasıldır? alt problemine ilişkin bulgular Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1: Örneklemdeki öğrencilerin çalgı çalışma alışkanlık düzeylerine/puanlarına ilişkin betimsel istatistikler (N=128)

Boyut/Ölçek	\bar{X}	ss	Düzye
Çalışmaya değer verme	3,83	0,79	Yüksek
Çalışmaya hazırlık	4,49	0,81	Çok yüksek
İlgi ve istek	3,83	0,87	Yüksek
Zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma	3,48	1,10	Yüksek
Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği (Genel)	4,05	0,69	Yüksek

Şekil 1 Örneklemedeki öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarına ilişkin sıralı ortalama puanları

Viyolonsel öğrencilerinin, çalgı çalışma alışkanlıkları düzeyleri, dört alt boyut bazında ve genel olarak Tablo 1 ve Şekil 1’de verilmiştir. Buna göre en yüksek ortalama puan $4,49 \pm 0,81$ ile ‘Çok yüksek’ düzeyde *Çalışmaya hazırlık* boyutu için bulunmuştur. Bunu sırasıyla; $3,83 \pm 0,79$ ile ‘Yüksek’ düzeyde *Çalışmaya değer verme* boyutu, $3,83 \pm 0,87$ ile ‘Yüksek’ düzeyde *İlgisi ve istek* boyutu ve $3,48 \pm 1,10$ ile ‘Yüksek’ düzeyde *Zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma* boyutu izlemektedir. Öğrencilerin genel çalgı çalışma alışkanlık düzeyleri ise $4,05 \pm 0,69$ ile ‘Yüksek’ düzeyde bulunmuştur. Özetlemek gerekirse; çalışmaya katılan viyolonsel öğrencilerinin, en çok çalışmaya hazırlık (‘Çok yüksek’ düzeyde) konusuna önem verdikleri (alışkanlıkları olduğu) söylenebilir. Öğrencilerin, bireysel çalgılarını çalışmada çalışmaya değer verme ve ilgi ve istek düzeylerinin de yüksek/olumlu olduğu, ancak Zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma konusunda biraz daha az başarılı oldukları (‘Orta’ düzeye yakın) anlaşılmaktadır. Genel olarak ise bireysel çalgılarını çalışma alışkanlık düzeyleri hakkında olumlu bir algıya sahip oldukları görülmektedir. Bu durum çalgı çalışma bilincinin öğrencilere yeterli seviyede oturtulmadığı göstermiştir. Ayrıca bu durumun öğrencilerde çalışma bilincinin eksikliğiyle beraber yaşları itibari ile ergenlik döneminin getirdiği psikolojik durumlar, sıkılganlıkları gibi etkenlerden kaynaklanabileceği söylenebilir.

3.2 İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan GSL müzik bölümünde öğrenim gören viyolonsel öğrencilerinin, bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir? alt problemine ilişkin t-testi sonuçları Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2: Örneklemedeki öğrencilerin çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin cinsiyete göre karşılaştırılmasına ilişkin t testi

Boyut/Ölçek	Cinsiyet	Betimsel İst.			t testi			Etki (d)
		n	\bar{X}	ss	t	sd	p	
Çalışmaya değer verme	Erkek	46	3,69	0,83	2,19	126	0,024*	0,39
	Kız	82	3,96	0,78				

Çalışmaya hazırlık	Erkek	46	4,26	1,00	2,45	126	0,016*	0,44
	Kız	82	4,62	0,66				
İlgi ve istek	Erkek	46	3,62	1,01	2,48	126	0,012*	0,45
	Kız	82	3,99	0,78				
Zamanı doğru kul. ve düzenli çalışma	Erkek	46	3,42	1,06	0,47	126	0,637	-
	Kız	82	3,52	1,12				
BÇÇAÖ	Erkek	46	3,82	0,79	2,82	126	0,000***	0,51
	Kız	82	4,22	0,62				

* $p < .05$, *** $p < .001$

Kız ve erkek öğrencilerin, bireysel çalgılarını çalışma alışkanlık düzeylerine ilişkin puanları arasında anlamlı fark olup olmadığı bağımsız (ilişkisiz) gruplar t testiyle incelenmiş ve Tablo 2'den de görüleceği üzere iki grubun çalgılarını çalışma alışkanlık düzeyleri bir alt boyut hariç (Zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma) tüm alt boyutlar için de farklı bulunmuştur. Buna göre;

Kız ve erkek öğrencilerin, bireysel çalgıları ile ilgili *çalışmaya değer verme* düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu ve bu farkın kız öğrencilerin lehine olduğu bulunmuştur [$t_{(126)}=2,19$; $p=0,024$]. Gruplara ait ortalama puanlar incelendiğinde, kız öğrencilerin, *çalışmaya değer verme* düzeylerinin ($\bar{X}_{Kız}=3,96$) erkek öğrencilerden ($\bar{X}_{Erkek}=3,69$) daha yüksek olduğu görülmektedir. Fark (t) testi sonrası anlamlı fark bulunduğu durumda, bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerindeki etki derecesini (effect size) belirlemek üzere Cohen's d hesaplanmıştır. "Cohen's d değeri .20 ve altı 'küçük', .50'ye kadar 'orta', .80'e kadar 'büyük' ve .80'in üzerinde olduğunda ise 'çok büyük' etki olarak kabul edilir" (Morgan ve diğerleri, 2011, s.101). Buna göre, cinsiyetin, öğrencilerin çalışmaya değer verme düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'orta' derecede olduğu görülmektedir (d Cohen=0,39).

Kız ve erkek öğrencilerin, bireysel çalgıları ile ilgili *çalışmaya hazırlık* düzeyleri arasında da anlamlı bir farklılık olduğu ve bu farkın yine kız öğrencileri lehine olduğu bulunmuştur [$t_{(126)}=2,45$; $p=0,016$]. Gruplara ait ortalama puanlar incelendiğinde, kız öğrencilerin, *çalışmaya hazırlık* düzeylerinin ($\bar{X}_{Kız}=4,62$) erkek öğrencilerden ($\bar{X}_{Erkek}=4,26$) daha yüksek olduğu görülmektedir. Etki düzeyine bakıldığında, cinsiyetin, öğrencilerin çalışmaya hazırlık düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'orta' derecede olduğu görülmektedir (d Cohen=0,44).

Kız ve erkek öğrencilerin, bireysel çalgıları ile ilgili *ilgi ve istek* düzeyleri arasında da anlamlı bir farklılık olduğu ve bu farkın yine kız öğrencileri lehine olduğu bulunmuştur [$t_{(126)}=2,48$; $p=0,012$]. Gruplara ait ortalama puanlar incelendiğinde, kız

öğrencilerin, *ilgi ve istek* düzeylerinin ($\bar{X}_{Kız}=3,99$) erkek öğrencilerden ($\bar{X}_{Erkek}=3,62$) daha yüksek olduğu görülmektedir. Etki düzeyine bakıldığında, cinsiyetin, öğrencilerin ilgi ve istek düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'orta' derecede olduğu görülmektedir (d Cohen=0,45).

Son olarak, kız ve erkek öğrencilerin, genel olarak bireysel çalgılarını çalışma alışkanlık düzeyleri arasında da anlamlı bir farklılık olduğu ve bu farkın yine kız öğrencileri lehine olduğu bulunmuştur [$t_{(126)}=2,82$; $p<0,001$]. Gruplara ait ortalama puanlar incelendiğinde, kız öğrencilerin, bireysel çalgılarını çalışma alışkanlık düzeylerinin ($\bar{X}_{Kız}=4,22$) erkek öğrencilerden ($\bar{X}_{Erkek}=3,82$) daha yüksek olduğu görülmektedir. Etki düzeyine bakıldığında, cinsiyetin, öğrencilerin bireysel çalgılarını çalışma alışkanlık düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'büyük' olduğu görülmektedir (d Cohen=0,51).

Öğrencilerin, *Zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma* düzeyleri ise cinsiyete göre farklılaşmamaktadır ($p>.05$).

Bu durum kız öğrencilerin çalgılarına ve çalgılarını çalışmaya erkek öğrencilerden daha ilgili olduklarını ve disiplinli çalıştıklarını düşündürmektedir. Bu durum erkek öğrencilerin kendilerine ve çalgı performanslarında kolay başarılar elde edebileceklerine olan güvenlerinden kaynaklanabileceği söylenebilir.

3.3 Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan GSL müzik bölümünde öğrenim gören viyolonsel öğrencilerinin, bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları öğrenim gördükleri sınıf seviyesine göre anlamlı farklılık göstermekte midir? alt problemine ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 3'de yer almaktadır.

Tablo 3: Örneklemdeki öğrencilerin çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin öğrenim gördükleri sınıfa göre karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal-Wallis testi

Boyut/Ölçek	Sınıf	Betimsel İst.		Kruskal-Wallis H			Anlamlı Fark (M-W)	Etki (η^2)
		n	Sıra Ort.	X^2	sd	p		
Çalışmaya değer verme	1. Sınıf	38	62,89	2,62	3	0,454	-	-
	2. Sınıf	29	71,88					
	3. Sınıf	34	57,53					
	4. Sınıf	27	67,61					
Çalışmaya hazırlık	1. Sınıf	38	77,33	7,53	3	0,029*	1, 2 > 3, 4	0,059
	2. Sınıf	29	72,91					
	3. Sınıf	34	55,24					
	4. Sınıf	27	53,15					

İlgi ve istek	1. Sınıf	38	71,00	2,15	3	0,541	-	-
	2. Sınıf	29	62,88					
	3. Sınıf	34	58,46					
	4. Sınıf	27	64,70					
Zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma	1. Sınıf	38	69,59	3,47	3	0,324	-	-
	2. Sınıf	29	69,95					
	3. Sınıf	34	62,09					
	4. Sınıf	27	54,52					
BÇÇAÖ	1. Sınıf	38	67,82	2,24	3	0,524	-	-
	2. Sınıf	29	68,52					
	3. Sınıf	34	56,51					
	4. Sınıf	27	65,57					

* $p < .05$

Çalışmaya katılan viyolonsel öğrencilerinin, çalgı çalışma alışkanlıkları düzeylerinin (puanlarının), öğrenim gördükleri sınıfa bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis H testine göre, sınıf değişkeni, ölçeğin sadece bir alt boyutu (Çalışmaya hazırlık) bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 3). Buna göre;

Öğrencilerin, çalışmaya hazırlık düzeylerinin, öğrenim gördükleri sınıfa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X_{2(3)}=7,53$; $p=0,029$). Farklılığın kaynağını bulmak üzere yapılan post-hoc Mann-Whitney U testine göre; 1 ve 2. Sınıf öğrencilerinin (Sıra Ortalaması 1. Sınıf=77,33; Sıra Ortalaması 2. Sınıf=72,91) çalışmaya hazırlık düzeyleri, 3 ve 4. Sınıf öğrencilerinden (Sıra Ortalaması 3. Sınıf=55,24; Sıra Ortalaması 4. Sınıf=53,15) daha yüksektir. Başka bir deyişle, 1 ve 2. Sınıf öğrencileri çalışmaya hazırlığa 3 ve 4. Sınıf öğrencilerinden daha çok önem vermektedir. Fark testi sonrası anlamlı fark bulunduğu durumda, bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerindeki etki derecesini (effect size) belirlemek üzere Eta-kare (η^2) değeri hesaplanmıştır. Green ve Salkind'e (2014) göre, " η^2 (Eta) değeri 0,010-0,060 arası küçük, 0,060-0,140 arası orta ve 0,140'ten yukarısı büyük etki derecesini göstermektedir" (Green ve Salkind, 2014, s.158). Buna göre, öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfın, çalışmaya hazırlık (boyutu) üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'küçük' olduğu görülmektedir ($\eta^2=0,059$).

Öğrencilerin, Çalışmaya değer verme, İlgi ve istek, Zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma ve genel bireysel çalgılarını çalışma alışkanlık düzeyleri (ölçek bazında) ise öğrenim gördükleri sınıflara göre farklılaşmamaktadır ($p > .05$).

Bu durumun 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin çalgılarıyla yeni tanışmış olmaları, çalgılarında 3. ve 4. Sınıf öğrencilerinin karşılaştıkları zorluklarla henüz karşılaşmadıklarından çalgılarına olan ilgi ve heveslerinin daha yüksek düzeyde olmasından kaynaklanabileceği söylenebilir.

3.4 Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan GSL müzik bölümünde öğrenim gören viyolonsel öğrencilerinin, bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları bireysel çalgılarını günlük çalışma süresine göre anlamlı farklılık göstermekte midir? alt problemine ilişkin Kruskal-Wallis H testi Tablo 4'de yer almaktadır.

Tablo 4: Örneklemdaki öğrencilerin çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin bireysel çalgılarını günlük çalışma süresine göre karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal-Wallis H testi

Boyut/Ölçek	Günde çalışma süresi	Betimsel İst.		Kruskal-Wallis H			Anlamlı Fark (M-W)	Etki (η^2)
		n	Sıra Ort.	χ^2	sd	p		
Çalışmaya değer verme	1 saat < (1)	47	48,34	16,44	2	0,000***	2, 3 > 1 3 > 2	0,129
	1-2 saat (2)	72	71,68					
	3 saat \geq (3)	9	91,44					
Çalışmaya hazırlık	1 saat < (1)	47	50,49	12,71	2	0,002**	2, 3 > 1	0,100
	1-2 saat (2)	72	71,89					
	3 saat \geq (3)	9	78,56					
İlgi ve istek	1 saat < (1)	47	52,26	10,31	2	0,006**	2, 3 > 1	0,081
	1-2 saat (2)	72	79,50					
	3 saat \geq (3)	9	88,44					
Zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma	1 saat < (1)	47	50,50	18,63	2	0,000***	3 > 1, 2	0,147
	1-2 saat (2)	72	58,53					
	3 saat \geq (3)	9	115,33					
BÇÇAÖ	1 saat < (1)	47	46,15	20,19	2	0,000***	2, 3 > 1 3 > 2	0,159
	1-2 saat (2)	72	73,08					
	3 saat \geq (3)	9	91,67					

** $p < .01$, *** $p < .001$

Çalışmaya katılan viyolonsel öğrencilerinin, çalgı çalışma alışkanlıkları düzeylerinin (puanlarının), bireysel çalgılarını günlük çalışma süresine bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis H testine göre, günlük çalışma süresi, ölçeğin hem geneli hem de tüm alt boyutları bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 4). Buna göre;

Öğrencilerin, *çalışmaya değer verme* düzeylerinin, bireysel çalgılarını günlük çalışma süresine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X_{2(2)}=16,44$; $p<0,001$). Farklılığın kaynağını bulmak üzere yapılan post-hoc Mann-Whitney U testine göre; a) bireysel çalgılarını günde 1-2 saat ile 3 saat ve daha fazla çalışan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{1-2 \text{ saat}}=71,68$; Sıra Ortalaması $_{3 \text{ saat ve üstü}}=91,44$) *çalışmaya değer verme düzeyleri*, günde 1 saatten daha az çalışan öğrencilerden (Sıra Ortalaması $_{1 \text{ saatten az}}=48,34$) daha yüksektir. b) bireysel çalgılarını günde 3 saat ve daha fazla çalışan öğrencilerin (Grup 3) *çalışmaya değer verme* düzeyleri ise günde 1-2 saat çalışan öğrencilerden (Grup 2) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, öğrencilerin bireysel çalgılarını günlük çalışma süresinin, *çalışmaya değer verme* (boyutu) üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'orta' derecede olduğu görülmektedir ($\eta^2=0,129$).

Öğrencilerin, çalışmaya hazırlık düzeylerinin de bireysel çalgılarını günlük çalışma süresine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X_{2(2)}=12,71$; $p=0,002$). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; bireysel çalgılarını günde 1-2 saat ile 3 saat ve daha fazla çalışan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{1-2 \text{ saat}}=71,89$; Sıra Ortalaması $_{3 \text{ saat ve üstü}}=78,56$) çalışmaya hazırlık düzeyleri, günde 1 saatten daha az çalışan öğrencilerden (Sıra Ortalaması $_{1 \text{ saatten az}}=50,49$) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, öğrencilerin bireysel çalgılarını günlük çalışma süresinin, *çalışmaya hazırlık* (boyutu) üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'orta' derecede olduğu görülmektedir ($\eta^2=0,100$).

Öğrencilerin, *ilgi ve istek* düzeylerinin de bireysel çalgılarını günlük çalışma süresine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X_{2(2)}=10,31$; $p=0,006$). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; bireysel çalgılarını günde 1-2 saat ile 3 saat ve daha fazla çalışan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{1-2 \text{ saat}}=79,50$; Sıra Ortalaması $_{3 \text{ saat ve üstü}}=88,44$) *ilgi ve istek* düzeyleri, günde 1 saatten daha az çalışan öğrencilerden (Sıra Ortalaması $_{1 \text{ saatten az}}=52,26$) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, öğrencilerin bireysel çalgılarını günlük çalışma süresinin, *ilgi ve istek* (boyutu) üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'orta' derecede olduğu görülmektedir ($\eta^2=0,081$).

Öğrencilerin, *zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma* düzeylerinin de bireysel çalgılarını günlük çalışma süresine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X_{2(2)}=18,63$; $p<0,001$). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; bireysel çalgılarını günde 3 saat ve daha fazla çalışan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{3 \text{ saat ve üstü}}=115,33$) *zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma* düzeyleri, günde 1 saatten daha az ve günde 1-2 saat çalışan öğrencilerden (Sıra Ortalaması $_{1 \text{ saatten az}}=50,50$; Sıra Ortalaması $_{1-2 \text{ saat}}=58,53$) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, öğrencilerin bireysel çalgılarını günlük çalışma süresinin, *zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma* (boyutu) üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'büyük' olduğu görülmektedir ($\eta^2=0,147$).

Son olarak, öğrencilerin, genel bireysel çalgılarını çalışma alışkanlık düzeylerinin (ölçek bazında) de bireysel çalgılarını günlük çalışma süresine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X_{2(2)} = 20,19$; $p < 0,001$). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; a) bireysel çalgılarını günde 1-2 saat ile 3 saat ve daha fazla çalışan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{1-2 \text{ saat}} = 73,08$; Sıra Ortalaması $_{3 \text{ saat ve üstü}} = 91,67$) bireysel çalgılarını çalışma alışkanlık düzeyleri, günde 1 saatten daha az çalışan öğrencilerden (Sıra Ortalaması $_{1 \text{ saatten az}} = 46,15$) daha yüksektir. b) bireysel çalgılarını günde 3 saat ve daha fazla çalışan öğrencilerin (Grup 3) bireysel çalgılarını çalışma alışkanlık düzeyleri ise günde 1-2 saat çalışan öğrencilerden (Grup 2) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, öğrencilerin bireysel çalgılarını günlük çalışma süresinin, genel bireysel çalgılarını çalışma alışkanlık (ölçek) düzeyleri üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'büyük' olduğu görülmektedir ($\eta^2 = 0,159$).

Bu durumdan yola çıkarak öğrencilerin çalgı çalışma sürelerinin çalgı çalışma alışkanlıklarını etkilediği söylenebilir. Öğrenci çalgısına ne kadar çok çalışırsa hareketlerinin o kadar geliştiği ve alışkanlık haline geldiği söylenebilir.

3.5 Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan GSL müzik bölümünde öğrenim gören viyolonsel öğrencilerinin, bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları bireysel çalgılarını haftalık çalışma süresine göre anlamlı farklılık göstermekte midir? alt problemine ilişkin Kruskal-Wallis H testi Tablo 5'de yer almaktadır.

Tablo 5: Örneklemden öğrencilerin çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin bireysel çalgılarını haftalık çalışma süresine göre karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal-Wallis H testi

Boyut/Ölçek	Haftada çalışma s.	Betimsel İst.		Kruskal-Wallis H			Anlamlı Fark (M-W)	Etki (η^2)
		n	Sıra Ort.	X^2	sd	p		
Çalışmaya değer verme	1 gün < (1)	18	49,58	22,60	2	0,000***	3 > 1, 2	0,178
	1-2 gün (2)	53	52,88					
	3 gün \geq (3)	57	86,60					
Çalışmaya hazırlık	1 gün < (1)	18	44,72	8,61	2	0,014*	3 > 1	0,068
	1-2 gün (2)	53	63,41					
	3 gün \geq (3)	57	71,76					
İlgi ve istek	1 gün < (1)	18	57,67	8,29	2	0,017*	3 > 1, 2	0,065
	1-2 gün (2)	53	57,83					
	3 gün \geq (3)	57	72,86					

Zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma	1 gün < (1)	18	52,89	6,79	2	0,034*	3 > 1, 2	0,053
	1-2 gün (2)	53	53,47					
	3 gün ≥ (3)	57	78,77					
BÇÇAÖ	1 gün < (1)	18	46,81	14,86	2	0,001**	3 > 1, 2	0,117
	1-2 gün (2)	53	47,75					
	3 gün ≥ (3)	57	81,23					

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Çalışmaya katılan viyolonsel öğrencilerinin, çalgı çalışma alışkanlıkları düzeylerinin (puanlarının), bireysel çalgılarını haftalık çalışma süresine (gün) bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis H testine göre, haftalık çalışma süresi, ölçeğin hem geneli hem de tüm alt boyutları bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 5). Buna göre;

Öğrencilerin, *çalışmaya değer verme* düzeylerinin, bireysel çalgılarını haftalık çalışma süresine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X_{2(2)}=22,60$; $p < 0,001$). Farklılığın kaynağını bulmak üzere yapılan post-hoc Mann-Whitney U testine göre; bireysel çalgılarını haftada 3 gün ve daha fazla çalışan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_3$ gün ve üstü=86,60) *çalışmaya değer verme* düzeyleri, haftada 1 günden az ile haftada 1-2 gün çalışan öğrencilerden (Sıra Ortalaması $_1$ günden az=49,58; Sıra Ortalaması $_{1-2}$ gün=52,88) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, öğrencilerin bireysel çalgılarını haftalık çalışma süresinin, çalışmaya değer verme (boyutu) üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'büyük' olduğu görülmektedir ($\eta^2=0,178$).

Öğrencilerin, *çalışmaya hazırlık* düzeylerinin de bireysel çalgılarını haftalık çalışma süresine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X_{2(2)}=8,61$; $p=0,014$). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; bireysel çalgılarını haftada 3 gün ve daha fazla çalışan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_3$ gün ve üstü=71,76) *çalışmaya hazırlık* düzeyleri, haftada 1 günden az çalışan öğrencilerden (Sıra Ortalaması $_1$ günden az=44,72) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, öğrencilerin bireysel çalgılarını haftalık çalışma süresinin, *çalışmaya hazırlık* (boyutu) üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'orta' derecede olduğu görülmektedir ($\eta^2=0,068$).

Öğrencilerin, *ilgi ve istek* düzeylerinin de bireysel çalgılarını haftalık çalışma süresine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X_{2(2)}=8,29$; $p=0,017$). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; bireysel çalgılarını haftada 3 gün ve daha fazla çalışan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_3$ gün ve üstü=72,86) *ilgi ve istek* düzeyleri, haftada 1 günden az ile haftada 1-2 gün çalışan öğrencilerden (Sıra Ortalaması $_1$ günden az=57,67; Sıra Ortalaması $_{1-2}$ gün=57,83) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, öğrencilerin bireysel çalgılarını haftalık çalışma süresinin, *ilgi ve istek* (boyutu) üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'orta' derecede olduğu görülmektedir ($\eta^2=0,065$).

Öğrencilerin, *zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma* düzeylerinin de bireysel çalgılarını haftalık çalışma süresine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X_{2(2)}=6,79$; $p=0,034$). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; bireysel çalgılarını haftada 3 gün ve daha fazla çalışan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{3 \text{ gün ve üstü}}=78,77$) *zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma* düzeyleri, haftada 1 günden az ile haftada 1-2 gün çalışan öğrencilerden (Sıra Ortalaması $_{1 \text{ günden az}}=52,89$; Sıra Ortalaması $_{1-2 \text{ gün}}=53,47$) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, öğrencilerin bireysel çalgılarını haftalık çalışma süresinin, *zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma* (boyutu) üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'küçük' olduğu görülmektedir ($\eta^2=0,053$).

Son olarak, öğrencilerin, genel bireysel çalgılarını çalışma alışkanlık düzeylerinin (ölçek bazında) de bireysel çalgılarını haftalık çalışma süresine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X_{2(2)}=14,86$; $p=0,001$). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; haftada 3 gün ve daha fazla çalışan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{3 \text{ gün ve üstü}}=81,23$) bireysel çalgılarını çalışma alışkanlık düzeyleri, haftada 1 günden az ile haftada 1-2 gün çalışan öğrencilerden (Sıra Ortalaması $_{1 \text{ günden az}}=46,81$; Sıra Ortalaması $_{1-2 \text{ gün}}=47,75$) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, öğrencilerin bireysel çalgılarını haftalık çalışma süresinin, genel bireysel çalgılarını çalışma alışkanlık (ölçek) düzeyleri üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'orta' derecede olduğu görülmektedir ($\eta^2=0,117$).

Davranışlarımızın alışkanlık haline gelmesi için davranışa devamlı zaman ayırmamız ve sürekli uygulamamız gerekir. Bu durumdan dolayı öğrencilerin haftalık çalışma süreleri çalgı çalışma alışkanlıklarını etkilediği söylenebilir. Öğrenci çalgısına sürekli aynı düzende çalıştığında çalgı çalışma davranışı alışkanlık haline gelir ve çalışmaya olan ilgileri çalışmaya değer verme düzeyleri gelişir şeklinde yorumlanabilir.

3.6 Altıncı Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan GSL müzik bölümünde öğrenim gören viyolonsel öğrencilerinin, bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları öğrenim gördükleri bölgeye göre anlamlı farklılık göstermekte midir? alt problemine ilişkin Kruskal Wallis H testi Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6: Örneklemdaki öğrencilerin çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin öğrenim gördükleri bölgeye göre karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal-Wallis H test

Boyut/ Ölçek	Bölge	Betimsel İst.		Kruskal-Wallis H			Anlamlı Fark (M-W)	Etki (η^2)
		n	Sıra Ort.	X^2	sd	p		
Çalışmaya değer verme	Karadeniz B. (1)	17	54,41	9,18	6	0,011*	3, 4, 5 > 1, 2	0,072
	İç And. B. (2)	22	53,84					
	Marmara B. (3)	19	80,16					
	Ege B. (4)	15	79,97					
	Akdeniz B. (5)	28	78,80					
	Doğu A. B. (6)	14	65,11					

	Güneydoğu A.B. (7)	13	63,35				
Çalışmaya hazırlık	Karadeniz B. (1)	17	72,38	9,92	6	0,008**	1, 2, 3, 0,078
	İç And. B. (2)	22	71,32				4, 5 >
	Marmara B. (3)	19	72,24				6, 7
	Ege B. (4)	15	77,47				
	Akdeniz B. (5)	28	70,95				
	Doğu A. B. (6)	14	46,54				
	Güneydoğu A.B. (7)	13	48,77				
İlgi ve istek	Karadeniz B. (1)	17	56,88	9,47	6	0,010*	3, 4, 5 0,075
	İç And. B. (2)	22	58,45				> 1, 2,
	Marmara B. (3)	19	83,37				6, 7
	Ege B. (4)	15	81,96				
	Akdeniz B. (5)	28	83,71				
	Doğu A. B. (6)	14	53,36				
	Güneydoğu A.B. (7)	13	54,58				
Zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma	Karadeniz B. (1)	17	52,56	11,76	6	0,007**	3, 4, 5 0,093
	İç And. B. (2)	22	54,55				> 1, 2,
	Marmara B. (3)	19	84,12				6, 7
	Ege B. (4)	15	81,87				
	Akdeniz B. (5)	28	80,29				
	Doğu A. B. (6)	14	49,25				
	Güneydoğu A.B. (7)	13	51,38				
BÇÇAÖ	Karadeniz B. (1)	17	51,79	9,43	6	0,013*	3, 4, 5 0,074
	İç And. B. (2)	22	52,39				> 1, 2,
	Marmara B. (3)	19	86,50				6, 7
	Ege B. (4)	15	88,73				
	Akdeniz B. (5)	28	87,27				
	Doğu A. B. (6)	14	54,64				
	Güneydoğu A.B. (7)	13	52,62				

* $p < .05$, ** $p < .01$

Çalışmaya katılan viyolonsel öğrencilerinin, çalgı çalışma alışkanlıkları düzeylerinin (puanlarının), öğrenim gördükleri bölgeye bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis H testine göre, bölge değişkeni, ölçeğin hem geneli hem de tüm alt boyutları bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 6). Buna göre;

Öğrencilerin, *çalışmaya değer verme* düzeylerinin, öğrenim gördükleri bölgeye göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X_{2(6)}=9,18$; $p=0,011$). Farklılığın kaynağını bulmak üzere yapılan post-hoc Mann-Whitney U testine göre; Marmara, Ege ve Akdeniz Bölgelerinde öğrenim gören öğrencilerin (Sıra Ortalaması Marmara B.=80,16; Sıra Ortalaması Ege B.=79,97; Sıra Ortalaması Akdeniz B.=78,80) *çalışmaya değer verme* düzeyleri, Karadeniz ve İç Anadolu Bölgelerinde öğrenim gören öğrencilerden (Sıra Ortalaması Karadeniz B.=54,41; Sıra Ortalaması İç Anadolu B.=53,84) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, öğrencilerin öğrenim gördükleri bölgenin, çalışmaya değer verme (boyutu) üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'orta' derecede olduğu görülmektedir ($\eta^2=0,072$).

Öğrencilerin, *çalışmaya hazırlık* düzeylerinin de öğrenim gördükleri bölgeye göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X_{2(6)}=9,92$; $p=0,008$). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; Karadeniz, İç Anadolu, Marmara, Ege ve Akdeniz Bölgelerinde öğrenim gören öğrencilerden (Sıra Ortalaması Karadeniz B.=72,38; Sıra Ortalaması İç Anadolu B.=71,38; Sıra Ortalaması Marmara B.=72,24; Sıra Ortalaması Ege B.=77,47; Sıra Ortalaması Akdeniz B.=70,95) *çalışmaya hazırlık* düzeyleri, Doğu A. ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde öğrenim gören öğrencilerden (Sıra Ortalaması Doğu A.=46,54; Sıra Ortalaması Güneydoğu A.=48,77) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, öğrencilerin öğrenim gördükleri bölgenin, *çalışmaya hazırlık* (boyutu) üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'orta' derecede olduğu görülmektedir ($\eta^2=0,078$).

Öğrencilerin, *istek ve ilgi* düzeylerinin de öğrenim gördükleri bölgeye göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X_{2(6)}=9,47$; $p=0,010$). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; Marmara, Ege ve Akdeniz Bölgelerinde öğrenim gören öğrencilerin (Sıra Ortalaması Marmara B.=83,37; Sıra Ortalaması Ege B.=81,96; Sıra Ortalaması Akdeniz B.=83,71) *ilgi ve istek* düzeyleri, Karadeniz ve İç Anadolu, Doğu A. ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde öğrenim gören öğrencilerden (Sıra Ortalaması Karadeniz B.=56,88; Sıra Ortalaması İç Anadolu B.=58,45; Sıra Ortalaması Doğu A.=53,36; Sıra Ortalaması Güneydoğu A.=54,58) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, öğrencilerin öğrenim gördükleri bölgenin, *istek ve ilgi* (boyutu) üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'orta' derecede olduğu görülmektedir ($\eta^2=0,075$).

Öğrencilerin, *zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma* düzeylerinin de öğrenim gördükleri bölgeye göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X_{2(6)}=11,76$; $p=0,007$). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; Marmara, Ege ve Akdeniz Bölgelerinde öğrenim gören öğrencilerin (Sıra Ortalaması Marmara B.=84,12; Sıra Ortalaması Ege B.=81,87; Sıra Ortalaması Akdeniz B.=80,29) *zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma* düzeyleri, Karadeniz ve İç Anadolu, Doğu A. ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde öğrenim gören öğrencilerden (Sıra Ortalaması Karadeniz B.=52,56; Sıra

Ortalaması İç Anadolu B.=54,55; Sıra Ortalaması Doğu A.=49,25; Sıra Ortalaması Güneydoğu A.=51,38) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, öğrencilerin öğrenim gördükleri bölgenin, *zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma* (boyutu) üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'orta' derecede olduğu görülmektedir ($\eta^2=0,093$).

Son olarak, öğrencilerin, genel bireysel çalgılarını çalışma alışkanlık düzeylerinin (ölçek bazında) de öğrenim gördükleri bölgeye göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X_{2(6)}=9,43$; $p=0,013$). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; Marmara, Ege ve Akdeniz Bölgelerinde öğrenim gören öğrencilerin (Sıra Ortalaması Marmara B.=86,50; Sıra Ortalaması Ege B.=88,73; Sıra Ortalaması Akdeniz B.=87,27) çalgılarını çalışma alışkanlık düzeyleri, Karadeniz ve İç Anadolu, Doğu A. ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde öğrenim gören öğrencilerden (Sıra Ortalaması Karadeniz B.=51,79; Sıra Ortalaması İç Anadolu B.=52,39; Sıra Ortalaması Doğu A.=54,64; Sıra Ortalaması Güneydoğu A.=52,62) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, öğrencilerin öğrenim gördükleri bölgenin, genel bireysel çalgılarını çalışma alışkanlık (ölçek) düzeyleri üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'orta' derecede olduğu görülmektedir ($\eta^2=0,074$).

Bu durumdan yola çıkarak bölge olarak incelendiğinde öğrencilerin çalgı çalışma alışkanlık düzeyleri batıdaki bölgelerde doğudaki bölgelere oranla daha yüksek olduğu görülmektedir. Genel olarak doğu bölgelerinden batı bölgelerine gidildikçe öğrencilerin çalgı çalışma bilincinin, çalışmaya değer vermeleri, çalışmaya olan ilgilerinin yükseldiği söylenebilir.

Tablo 7: Örneklemdeki öğrencilerin çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin demografik özelliklerine göre karşılaştırılmasına yönelik özet tablo

Değişken	Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği					Etki Düzeyi (Ölçek)
	Çalışmaya değer v.	Çalışmaya hazırlık	İlgi ve istek	Zamanı d.k.d.ç.	Ölçek	
Cinsiyet	*	*	*	-	***	Büyük
Sınıf	-	*	-	-	-	-
Günlük çalışma s.	***	**	**	***	***	Büyük
Haftalık çalışma s.	***	*	*	*	**	Orta
Öğrenim bölgesi	*	*	*	**	*	Orta

* $p<.05$, ** $p<.01$, *** $p<.001$

Çalışmaya katılan viyolonsel öğrencilerinin, çalgı çalışma alışkanlıkları düzeylerinin (puanlarının) demografik özelliklerine göre karşılaştırılmasına yönelik yapılan analizler özetlenecek olursa (Tablo 7); öğrencilerin, cinsiyetinin, günlük ve haftalık çalışma sürelerinin ve öğrenim gördükleri bölge değişkenlerinin ölçeğin geneli ve tüm alt boyutları bakımından anlamlı farklılaşmaya neden olduğu, sınıf değişkeninin ise sadece çalışmaya hazırlık alt boyutu bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur (Tablo 1-6). Demografik özelliklerin öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları üzerindeki etkisine bakıldığında ise cinsiyet ve günlük çalışma

süresinin (saat) etkisinin 'büyük', haftalık çalışma süresi (gün) ve öğrenim görülen bölgenin (GSL' in bulunduğu bölge) etkisinin 'orta' derecede olduğu, sınıf değişkeninin ise anlamlı bir etkisinin (çalışmaya hazırlık alt boyutu hariç) olmadığı bulunmuştur.

4. Sonuç Ve Öneriler

Araştırmanın ilgili problem cümlesini cevaplandırmaya yönelik, araştırmacı tarafından uygun görülen yöntem doğrultusunda ölçme işlemi uygulanmıştır. Araştırmayla ilgili temel bir kaniya varmak amacıyla yapılan ölçme işlemi uygulanıp elde edilen veriler analiz edildikten sonra;

1. Araştırmaya katılan viyolonsel öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları yüksek düzeyde bulunmuştur. Bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarını boyutlara göre incelediğimizde *çalışmaya değer verme* düzeyleri yüksek, *çalışmaya hazırlık* düzeyleri çok yüksek, *ilgi ve istek* düzeyleri yüksek, *zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma* düzeyleri de yüksek bulunmuştur.
2. Araştırmaya katılan viyolonsel öğrencilerinin çalgı çalışma alışkanlıkları ile cinsiyetleri arasındaki ilişkiye bakıldığında kız öğrencilerin, bireysel çalgılarını çalışma alışkanlık düzeylerinin erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Kız öğrencilerin çalgı çalışma alışkanlıkları ile ilgili, *çalışmaya değer verme*, *çalışmaya hazırlık*, *ilgi ve istek* düzeyleri erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Öğrencilerin, *zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma* düzeyleri ise cinsiyete göre farklılaşmamış olduğu tespit edilmiştir. Kement'in (2018) çalışmasında kız öğrencilerin *çalışmaya hazırlık* ve *çalışmaya değer verme* boyutunda anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiş. Kız öğrencilerin bireysel çalgılarına erkek öğrencilerden daha çok değer verdikleri ve çalışmaya hazırlık düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.
3. 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin çalışmaya hazırlık düzeyleri 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin, *çalışmaya değer verme*, *istek ve ilgi*, *zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma* ve genel bireysel çalgılarını çalışma alışkanlık düzeyleri ise öğrenim gördükleri sınıflara göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Aka'nın (2019) çalışmasında 1. sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin diğer sınıf düzeyindeki öğrencilerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aka (2019) bu sonucun, 1. sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin, okulun ilk düzeyinde bulunmalarından ötürü yüksek motivasyona sahip olmalarından kaynaklandığını söylemiştir.
4. Araştırmaya katılan viyolonsel öğrencilerinin çalgı çalışma alışkanlıklarının bireysel çalgılarını günlük çalışma süresine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmüş, öğrencilerin günlük çalışma süresi ne kadar yüksekse çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin o kadar yüksek olduğu anlaşılmıştır. Omaç'ın (2019) çalışmasında da özel yetenekli öğrencilerin ders çalışma alışkanlıkları ile ders çalışma süresi arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu saptanmıştır. Yapılan araştırmada öğrencilerin ders çalışma süresinin arttıkça çalışma alışkanlıkları puanlarının da arttığı ve ders çalışmaya ilişkin davranış ve tutumlarının olumlu yönde değiştiği belirlenmiştir.

5. Araştırmaya katılan viyolonsel öğrencilerinin çalgı çalışma alışkanlıklarının bireysel çalgılarını haftalık çalışma süresine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmüş, öğrencilerin haftalık çalışma süresi ne kadar yüksekse çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin o kadar yüksek olduğu anlaşılmıştır.
6. Araştırmaya katılan viyolonsel öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarını öğrenim gördükleri bölgeye göre karşılaştırdığımızda genel olarak ve bütün boyutlar içerisinde anlamlı ve orta derecede bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Marmara, Ege ve Akdeniz bölgesinde öğrenim gören öğrencilerin *çalışmaya değer verme, ilgi ve istek, zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma* ve genel bireysel çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin Karadeniz, İç Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu bölgelerinde öğrenim gören öğrencilerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. *Çalışmaya hazırlık* boyutunda ise Marmara, Akdeniz, Ege, Karadeniz ve İç Anadolu bölgelerinde öğrenim gören öğrencilerin *çalışmaya hazırlık* düzeylerinin Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde öğrenim gören öğrencilerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma sonuçları doğrultusunda geliştirilen öneriler şu şekildedir:

1. Öğrencilerin çalgı çalışmaya daha fazla değer vermeleri, çalgı çalışmaya olan ilgi ve isteklerini daha da yükseltmek için gerekli çalışmalar yapılabilir. Öğrencilere çalgılarına çalışırken nasıl çalışılması gerektiği ve zamanı nasıl doğru ve düzenli kullanacakları konusunda yol gösterilebilir.

2. Erkek öğrencilerin bireysel çalgılarında çalışma alışkanlık düzeylerinin neden düşük olduğu tespit edilmeli ve çalgı çalışma alışkanlıklarını pekiştirmek ve yükseltmek için, derse karşı ilgi, tutum ve motivasyon düzeylerinin de ayrıca saptanıp bulunan sonuca göre bu yönlerini ve çalgı çalışma alışkanlıklarını yükseltmek amacıyla ders içi ve ders sonrası etkinlikler, ilgilerini çekebilecek ödevler ve onları sıkmayacak alıştırmalar verilebilir.

3. GSL viyolonsel öğrencilerinin çalgılarına çalışmaya başlamadan önce çalışmaya hazırlanmanın ne kadar önemli olduğu konusunda bilinçlendirme çalışmalarına ağırlık verilebilir ve 3. ve 4. sınıf düzeyinde eğitim gören öğrencilere çalgılarına hakim olsalar bile çalışma alışkanlıklarını aksatmamaları ve doğru bir biçimde çalışmalarını konusunda gerekli uyarılarda bulunulabilir.

4. Öğrencilerin günlük çalgılarını çalışmaya daha fazla zaman ayırmaları için çalışmaya karşı ilgi ve isteklerini yükseltecek çeşitli çalışmalar, eğlenceli ödevler verilebilir. Ders dışı çalışmalarında aile ile iş birliği içerisinde bulunulabilir.

5. Öğrencilerin haftalık çalgılarını çalışmaya daha fazla zaman ayırmaları için öğrencilere şekilde haftalık çalışma planlamaları yapıp plana göre onları yormayacak şekilde, hazırbulunuşluklarına ve düzeylerine göre ödevler verilebilir.

6. Farklı bölgelerden GSL viyolonsel öğretmenlerinin sık sık viyolonsel dersi ile ilgili kullandıkları yöntemleri, metotları, öğrencilerle aralarındaki ilişkileri paylaşmak ve bilgi alışverişinde bulunmak adına görüşmeler yapılabilir.

7. Bu araştırma daha genel sonuçlar ve değişik bulgular almak adına daha geniş bir örneklem grubuyla yapılabilir.
8. Araştırma Güzel Sanatlar Liseleri dışında diğer müzik eğitimi veren kurumlardaki viyolonsel öğrencileriyle yapılabilir.
9. Araştırma viyolonsel öğrencileri dışında başka çalgı eğitimi alan öğrencilerle yapılabilir.

KAYNAKLAR

AKA, Alkan Kadir, (2019), Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının farklı değişkenler açısından incelenmesi: Doğu Anadolu Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

ATASOY KARADUMAN, Gülşah Derya, (2015), Çalgı performansına yönelik zihinsel ve bedensel egzersiz rutinleri ve ısınma yöntemleri, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.

BULUT, Damla, (2011), "Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde görev yapan piyano öğretmenlerinin profilleri üzerine bir araştırma", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S. 26: 89-102. Erişim adresi:

ÇİLDEN, Şinasi, (2003), "Çalgı eğitiminde nitelik sorunları", Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu Bildirisi (30-31 Ekim 2003), İnönü Üniversitesi, Malatya, s. 297-302.

GREEN, S.B. ve N.J. SALKIND, (2014). *Using SPSS for Windows and Macintosh: Analyzing and Understanding Data* (Seventh Edition) New Jersey: Pearson.

KEMENT, Özgür, (2018), Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı dersine yönelik çalgı çalışma alışkanlıklarının incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

KÜÇÜKOSMANOĞLU, H. O., BABACAN, E., BABACAN, M. D. ve G. YÜKSEL, (2016), "Müzik eğitiminde bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ölçek geliştirme çalışması", Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, S.16: 2350-2367.

KÜÇÜKOSMANOĞLU, H.O., BABACAN, E., BABACAN, M.D. ve G. YÜKSEL, (2017), "Müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının incelenmesi (Konya ili örneği)", Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, C. 6 S. 1: 464-474.

MORGAN, G.A., LEECH, N.L., GLOECKNER, G.W. ve K.C. BARRET, (2011). *IBM SPSS for Introductory Statistics: Use and Interpretation* (Fourth Edition). New York ve London: Routledge.

OMAÇ, Ergin, (2019), Özel yetenekli öğrencilerin çalışma alışkanlıklarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

ÖNDER, Cansel, (2009), Müzik eğitimi öğretmenliği anabilim dalı klasik gitar öğrencilerinin çalışma alışkanlıkları, Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.

ÖZMENTEŞ, Sabahat, (2008), "Çalgı eğitiminde özdüzenlemeli öğrenme taktikleri", İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, C. 9, S. 16: 157-175.